

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2021-769957283
DOS-2021-0001698

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
GS reactie op advies van de adviescommissie VTH

Geachte Statenleden,

Hierbij informeren wij u over het advies van de Adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) dat op 4 maart jl. door de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan Eerste en Tweede Kamer is aangeboden. De commissie is van oordeel dat het landelijke stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) niet goed functioneert en adviseert tien maatregelen om te komen tot een effectief, slagvaardig en toekomstvast stelsel. Daarbij maakt de commissie een uitzondering voor de ontwikkeling van Brzo-omgevingsdiensten, die volgens de commissie wel op een goede manier is belegd. De zes Brzo-omgevingsdiensten in Nederland voeren namens provincies VTH taken uit bij risicobedrijven (BRZO: Besluit Risico's Zware Ongevallen). De DCMR milieudienst Rijnmond voert deze taken uit voor de provincies Zuid-Holland en Zeeland.

In deze brief reageren wij op dit advies. Het rapport "Om de leefomgeving" van de Adviescommissie en de aanbiedingsbrief van de staatssecretaris aan Eerste en Tweede kamer vindt u als bijlage bij deze brief.

In deze brief gaan we eerst in op de opdracht van de staatssecretaris aan de Adviescommissie VTH. Vervolgens geven we aan hoe de omgevingsdiensten in Zuid-Holland tot stand zijn gekomen en staan we stil bij een verkenning die we uitvoeren gerelateerd aan de VTH-taakuitvoering. Daarna geven we een reactie op het rapport van de Adviescommissie VTH.

Opdracht aan de Adviescommissie

Op 1 juli 2020 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de Adviescommissie VTH – onder leiding van de heer Van Aartsen – opdracht gegeven om te adviseren over het VTH stelsel. De opdracht luidde: "welke mogelijkheden ziet de commissie om milieuhandhaving, -toezicht en vergunningverlening in Nederland te versterken met als doel het stelsel effectiever en slagvaardiger te maken?" De staatssecretaris heeft als belangrijk onderdeel van het advies aan de commissie gevraagd welke mogelijkheden zij ziet om de onafhankelijkheid en deskundigheid van toezichthouders – waaronder in het bijzonder de omgevingsdiensten – te versterken en aan te geven wat ervoor nodig is om die versterking daadwerkelijk te realiseren. Daarnaast is de

commissie gevraagd om op basis van haar bevindingen over de voorgaande punten een oordeel en advies te geven over de huidige verdeling van rollen, taken en bevoegdheden in het stelsel en aan te geven of dit voldoende mogelijkheden biedt voor het Rijk om vanuit de regierol haar stelselverantwoordelijkheid waar te maken.

Vorming omgevingsdiensten

In 2008 heeft de commissie Herziening Handhavingstelsel VROM-regelgeving onder leiding van de heer Mans een advies uitgebracht dat de basis vormt voor het huidige VTH-stelsel. Onder regie van provincies zijn in de jaren daarna omgevingsdiensten gevormd. In deze diensten nemen provincie en gemeenten deel op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De diensten voeren namens en in opdracht van provincie en gemeenten een groot aantal milieutaken uit, waaronder vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven. De vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten bestaan in de huidige vorm nu 7 tot ruim 10 jaar.

Verkenning doorontwikkeling toekomstbestendige VTH-taakuitvoering

Vraagstukken in de samenleving veranderen en worden complexer. Daarom zijn wij op basis van ons coalitieakkoord afgelopen zomer, voordat instelling van en de opdracht aan de Adviescommissie VTH bekend werd, gestart met een verkenning naar de doorontwikkeling van een toekomstbestendige VTH-taakuitvoering vanuit onze eigen verantwoordelijkheden binnen het stelsel. De komst van de Omgevingswet, de transities op het gebied van energie, circulaire economie en digitalisering vragen om doorontwikkeling van de uitvoering, zodat deze taken ook in de toekomst op een goed niveau kunnen worden uitgevoerd. Daarbij richt de verkenning zich op de kwaliteit van de dienstverlening voor burgers en bedrijven met als doel het schoon en veilig ontwikkelen (en behouden) van Zuid-Holland. We hebben u hierover in uw Statencommissie KNM van 7 oktober 2020 mondeling geïnformeerd.

Reactie op het advies VTH

Het onderzoek van de Adviescommissie VTH heeft plaatsgevonden in opdracht en vanuit de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris als stelselverantwoordelijke voor het VTH stelsel. De vraagstelling van de staatssecretaris aan de commissie lijkt zich – in onze ogen ten onrechte – te verengen tot provincies en gemeenten en de rol van de omgevingsdiensten, waar landelijke wet- en regelgeving en de landelijke inspecties niet specifiek in de vraagstelling worden genoemd. Daardoor is in het advies weinig aandacht voor mogelijke tekortkomingen van het stelsel op Rijksniveau.

Dit onderzoek is door de staatssecretaris geïnitieerd zonder vooraf overleg te voeren met de decentrale overheden en omgevingsdiensten die een belangrijke rol spelen in dit stelsel. Hoewel de Adviescommissie wel gesprekken heeft gevoerd, was het in de ogen van het college van Gedeputeerde Staten passend geweest als de staatssecretaris voorafgaand aan instelling van de commissie over vraagstelling, aanpak, samenstelling en reikwijdte van het onderzoek overleg had gevoerd. Dit neemt niet weg dat de provincie Zuid-Holland en de omgevingsdiensten volledige medewerking aan het onderzoek hebben gegeven.

Hoewel de Adviescommissie VTH tekortkomingen ziet, adviseert ze om niet te tornen aan de fundamentele van het VTH-stelsel. Wij kunnen ons hier goed in vinden. Ook wij zien dat er verbeteringen in het VTH-stelsel mogelijk zijn en dat er verschillen zijn tussen

omgevingsdiensten. Net als de commissie zien wij een stelselwijziging niet als oplossing, maar is verbetering van het huidige stelsel onze inzet. Daarom zijn wij gestart met de in deze brief genoemde verkenning naar een toekomstbestendige VTH-taakuitvoering.

De commissie adviseert tien maatregelen om het stelsel te verbeteren. Hierbij richt de commissie zich onder meer op robuustheid, kwaliteit en financiering van de omgevingsdiensten, het versterken van de positie van de directeur van omgevingsdiensten en het inrichten van Rijkstoezicht op de omgevingsdiensten. Ook adviseert de commissie meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging.

De Adviescommissie VTH stelt een aantal constructieve maatregelen voor. Zoals gezegd, constateren wij dat de commissie vooral heeft gekeken naar lokale overheden en dat de rol van de Rijksoverheid in het stelsel door de commissie gebrekkig is onderzocht. Naast haar rol als stelselverantwoordelijke en interbestuurlijk toezichthouder, is het Rijk ook verantwoordelijk voor adequate wet- en regelgeving en heeft zij eerstelijns taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het niet meenemen van dit belangrijke deel van het stelsel zien wij als een gemiste kans. De wijze waarop de Rijksoverheid haar rol in het VTH stelsel invult is belangrijk voor de kwaliteit van het stelsel, en de uitvoering van VTH taken. Ook het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen vanuit de Rijksoverheid voor adequate uitvoering van VTH-taken maakt hier onderdeel van uit. Zo zien wij dat er bij de decentralisatie van bodemtaken aan gemeenten vanuit de Rijksoverheid onvoldoende middelen beschikbaar worden gesteld, terwijl veel gemeenten het financieel al moeilijk hebben. Een goede uitvoering van deze taak door gemeenten komt hierdoor onder druk te staan. Wij gaan over de Rijksverantwoordelijkheid in het VTH-stelsel graag in gesprek met de bewindslieden in het nieuwe kabinet en dringen aan op een vervolgonderzoek op deze punten. Wij zullen de Staten-Generaal als medewetgever via een afschrift van deze brief op de hoogte stellen.

De commissie stelt enkele maatregelen voor die wij niet passend vinden. Zo adviseert de commissie Rijkstoezicht op de omgevingsdiensten. We onderschrijven dat er blijvende aandacht moet zijn voor de kwaliteit van VTH-uitvoering en zijn het eens met het advies van commissie om de kwaliteit van VTH-uitvoering periodiek te beoordelen. We zijn het echter niet eens met de voorgestelde oplossing. Wij vinden Rijkstoezicht op de omgevingsdiensten niet passen binnen het stelsel en binnen de principes van horizontaal toezicht op en verantwoording van de taakuitvoering. Onze inzet in het vervolg is dat iedere overheid vanuit eigen rol en bevoegdheden verantwoordelijkheid neemt om de kwaliteit van dienstverlening voor burgers en bedrijven op een adequaat niveau te houden en toekomst bestendig te maken gericht op een schone en veilige leefomgeving. Daarbij komt, dat de rol van de Rijksinspecties ook op een andere wijze onze aandacht heeft. Zo is bijvoorbeeld voldoende participatie van Rijksinspecties in de reguliere BRZO-inspecties door DCMR milieudienst Rijnmond een blijvend punt van aandacht en vragen wij vanuit het Rijk voldoende middelen beschikbaar te stellen om de BRZO-samenwerking verder te kunnen professionaliseren.

De Adviescommissie VTH noemt in haar rapport enkele voorbeelden, waaronder de uitstoot van stoffen bij Chemours in Dordrecht. Juist deze casus laat zien dat adequaat optreden van de omgevingsdiensten namens het provinciaal bevoegd gezag en goede samenwerking met het Rijk

